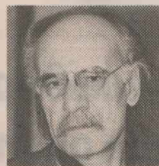

Εν-στάσεις

Η διακυβέρνηση Σημίτη: μια ανάγνωση

Με την υπόθεση Μαντέλη φούντωσε ξανά η συζήτηση για την οκταετία Σημίτη, μία συζήτηση που καλά κρατεί επί χρόνια και μάλλον θα συνεχιστεί επειδή το αντικείμενό της είναι η πιο αμφιλεγόμενη περίοδος της μεταπολίτευσης. Κανένας πρωθυπουργός δεν κυβέρνησε επί τόσα χρόνια χωρίς να έχει επιβληθεί στο ίδιο του το κόμμα, κανένας ηγέτης δεν μισήθηκε με ένα πάθος που σε ορισμένες περιπτώσεις έγινε εμπάθεια, και κανένας πολιτικός δεν είχε απήχηση σ' ένα τόσο μεγάλο κομμάτι της ελίτ, από αριστερούς μέχρι τεχνοκράτες.

Του ΓΙΩΡΓΟΥ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΟ-
ΠΟΥΛΟΥ

Χωρίς να ξέρω τίποτα που δεν ανήκει στον χώρο του δημόσιου λόγου και με τη βοήθεια της ύστερης γνώσης, διακινδυνεύω την εξής ανάγνωση της διακυβέρνησης Σημίτη: για να διαχειριστεί την αδυναμία του μέσα στο κόμμα, ο Κώστας Σημίτης σχημάτισε μια δική του μικρή ομάδα και ταυτόχρονα, όπως επέβαλλε ο παροικιϊσμός του, ιεράρχησε τους στόχους, δίνοντας απόλυτη προτεραιότητα στον εκσυγχρονισμό. Ο οποίος –εδώ βρίσκεται το καίριο σημείο– θα περνούσε μέσα από την Ε.Ε. Αυτό σημαίνει: η ένταξη της Ελλάδας στην ευρωζώνη. Ετοιμοποίησε μια άτυπη και επωφελής για αμφότερους ρύθμιση, βάσει της οποίας οι εκσυγχρονιστές πλησίαζαν την Ευρώπη, ενώ απέστρεφαν το βλέμμα από το κομματικό ΠΑΣΟΚ που τραβούσε τον κατηφορικό δρόμο του, με τον Σημίτη να ελπίζει ότι όλες οι ρωμαίικες παθογένειες θα εξέλπιαν σταδιακά όταν θα γινόμασταν δεκτοί σε ένα διαφορετικό και πιο «πολιτισμένο» κλαμπ. Παράλληλα, το βαθύ ΠΑΣΟΚ εδραίωνε την προνομιακή θέση του στο εσωτερικό της χώρας χάρη στον Σημίτη, η αποδοχή του οποίου ήταν μεγαλύτερη από εκείνη του κόμματος και συνεπώς τους εξασφάλιζε τη νομή της εξουσίας.

Το πράγμα στράβωσε για δύο λόγους. Ο πρώτος και χειρότερος για τον Σημίτη ήταν ο εκμαυλισμός κάποιων που ανήκαν στον δικό του σκληρό πυρήνα (όχι φυσικά όλων, αρκεί να θυμηθούμε ότι δεξί του χέρι ήταν ο ακέραιος Ν. Θέμελης). Παρά το γεγονός ότι τελικά τους απομάκρυνε, το κακό έγινε. Ταυτόχρονα γιγαντώθηκε μια αίσθηση γενικής ανομίας, ρεμούλας και ασυλίας, που δίκαια ή άδικα λέκιασε τους πάντες: από τοπικά στελέχη και συνδικαλιστές μέχρι τους τεράστιους και τους μικρούς εργολάβους, τους κάθε λογής συνεργαζόμενους με το ΠΑΣΟΚικό κράτος. Και η αίσθηση αυτή, σε συνδυασμό με τη γενικευμένη και δικαιολογημένη αγανάκτηση που ξεσήκωσε, απέκτησε μια δυναμική, η οποία μοιραία οδήγησε στην αποχώρηση του Σημίτη και τη νίκη της Νέας Δημοκρατίας. Η συνέχεια είναι γνωστή. Η κυβέρνηση Καραμανλή, απείρως χειρότερη από οποιαδήποτε άλλη που θυμόμαστε, έδωσε τη χαριστική βολή. Το εκτροχιασμένο όχημα «Ελλάς» κατευθύνθηκε προς τον γκρεμό με χίλια, ενώ οι ιθύνοντες του κλαμπ έκριναν ότι είμαστε ανεπίδεκτοι μαθήσεως κι άρχισαν να σκέφτονται πώς θα μας πετάξουν έξω.

Η αποτυχία της διακυβέρνησης Σημίτη έχει να κάνει με τον πολιτικό χρόνο και το πόσο γρήγορα τρέχει. Ο σχεδιασμός προέβλεπε μια μελλοντική εξυγίανση αλλά με αργούς ρυθμούς, η οποία θα έκανε επιτέλους την Ελλάδα χώρα με θεσμούς, αξιοκρατία και κράτος που λειτουργεί. Για να εξασφαλίσει όμως την αρχική και δυνητική προϋπόθεση, δηλαδή την ένταξη στην ευρωζώνη, ο Σημίτης έριξε όλο το βάρος σε αυτή την υπέρτατη προσπάθεια, αποφεύγοντας τις συγκρούσεις που θα προκαλούσε ο απαραίτητος, όπως αποδείχθηκε, εσωτερικός εκσυγχρονισμός. Με άλλα λόγια, αρνήθηκε να καυτηριάσει εκείνο που όλοι έβλεπαν: την εκτός ελέγχου διαφθορά, που δυστυχώς γι' αυτόν άγγιξε και δικούς του ανθρώπους. Τελικά η επιταχυνόμενη διαφθορά διέγραψε τον αργόσυρτο εκσυγχρονισμό.

Καταλαβαίνω την απογοήτευση όσων πίστεψαν στον πραγματικό εκσυγχρονισμό της χώρας. Με εξοργίζει όμως η κριτική από εκείνους που έκαναν τα πάντα για να αποτύχει και σήμερα το παίζουν τιμητές.